

Indhold

Nan Dahlkild

Indledning

Baggrund 11

Formål 12

Første samlede danske bibliotekshistorie 12

Opbygning 18

Tilgange og teorier 21

Forskning, fremstillinger, betænkninger, rapporter og manifeste 22

Christian Kaaber

1 Våbenkammer for tro og lærdom 1100-1536

Saxos bibliotek og Absalons hjemkaldelse af sine håndskrifter 37

Middelalderbibliotekets rødder – før år 1100 39

Fra pergament til papir 42

Bøger på tryk 44

Biblioteker i kirker 46

Biblioteker i klostre 49

Bøgernes brug 53

Universitetsbiblioteket og andre verdslige biblioteker 54

Christian Kaaber

2 Fra lænkede bøger til lærde biblioteker 1536-1660

Bøger i lænker 59

Reformation, rigdom – og katastrofer 60

Luthers bibliotekstanker – den rette tro og renæssancens verden 62

Renæssancens vidensrum 64

Universitetsbiblioteket i København 65

Biblioteker på kollegier, i skoler og i kirker 71

Privatbibliotekerne mellem lærde miljøer og pragtudfoldelse 74

Biblioteker og kunstkamre i hertugdømmerne 81

Samlere af bøger og håndskrifter 84

Fra lænkede bøger til lærde biblioteker 90

Christian Kaaber **3 Viden og fyrstepragt 1660-1728**

- Kongens bibliotekar 93
- Centralmagt, karrieremuligheder og kongelig repræsentation 94
- Lovlig læsning – bogen i samfundet 95
- Universitetsbiblioteket – nu for både professorer og studerende 98
- Kollegiebibliotekerne 102
- Kongens eget bibliotek 103
- Fyrstebiblioteket på Gottorp 109
- Universitetsbiblioteket i Kiel 110
- Private biblioteker 112
- Barokkens iscenesatte bibliotek 115
- Latinerkvarteret brænder 1728 – og bibliotekerne med 117

Christian Kaaber **4 Oplysning og patriotisme 1728-1793**

- Et herregårdsbibliotek i oplysningstiden 119
- Oplyst enevælde 122
- Læsere, læsestof og meningsdannelse 124
- Statens biblioteker 132
- Det Kongelige Bibliotek 132
- Det Kongelige Håndbibliotek 143
- Universitetsbiblioteket 144
- Universitetsbiblioteket i Kiel 149
- Statens specialbiblioteker 150
- Bibliotekerne på kollegierne 153
- Latinskolebiblioteker – ens og dog forskellige 155
- Private biblioteker 158
- Læseselskaber og klubber 172
- Lejebiblioteker 173
- Tilløb til landbobiblioteker 177
- Til Publici Nytte – bibliotekerne som en del af det offentlige rum 178

Nan Dahlkild
Steen Bille Larsen
Jesper Lundsby Skov **5 Trykkefrihed, læseforeninger og biblioteker for flere 1793-1876**

- Oprettelsen af Fyens Stifts Læseforening 181
- Offentlighed og reformer 183
- Trykkefrihed, nye aviser og flere bøger 183
- De to store videnskabelige biblioteker 186

Faglige biblioteker	201
Universitetsbiblioteket i Kiel	203
Universitetsbiblioteket i Christiania	204
Forskellige biblioteker for forskellige fællesskaber	204
Læseselskaber	205
Stiftsbiblioteker	222
Latin- og katedralskolebiblioteker	226
Almue- og sognebiblioteker	228
Lejebiblioteker	231
Private bogsamlere	234
Særlige biblioteker	240
Biblioteker for flere	243

Nan Dahlkild
 Jesper Vestermark Køber
 Steen Bille Larsen
 Jesper Lundsby Skov

6 Bibliotekerne organiseres 1876-1920

De første biblioteksundersøgelser i 1885 og 1909	245
Folkelige bevægelser, trykte medier og nye offentlighedsformer	249
De videnskabelige biblioteker	252
Latin- og katedralskolebiblioteker	270
Bevægelsesbiblioteker	271
Studenterforeningens Bibliotek	280
Syd for grænsen	281
Fjernt fra København	281
De første folkebiblioteker	284
Landsudstillingen i Aarhus 1909	307
Folkebiblioteker før 1920	318
Anderledes biblioteksrum	320
Mellem idealisme og professionalisering	327

Noter	333
Litteratur	351
Statistik 1900-1920	356
English Summary	357
Billedoplysninger	360
Register	363
Forfatterbiografier	372
Tak	373

Indhold

Nan Dahlkild
Jesper Vestermark Køber
Steen Bille Larsen

1 Mellem hjem og institution 1920-1945

Biblioteksloven fra 1920	11
Kalundborg Folkebogsamling som modelbibliotek	12
Fritid, folkeoplysning og kulturdebat	15
Biblioteksforhold og bibliotekspolitik	22
En profession bliver til	26
Mellemkrigstidens bibliotekslandskab	30
Møblering, skranke og kartotek	38
Bogsamlingernes indbinding og exlibris	40
Videnstemplet som bibliotekstype	44
Maleriers "betimelighed" i biblioteksrum	59
Tradition og modernitet i Nyborg	62
Biblioteker i mindre købstæder, stationsbyer og sogne	66
Hverdagen på de nye folkebiblioteker	68
Studiekredse	71
Børnebiblioteker	74
Biblioteksløse sogne, vandreboogsamlinger og bogbiler	77
Særlige biblioteker	81
Biblioteksudstillinger og dyrskuebiblioteker	83
Folkegårde, forsamlingsgårde og samfundscentre	86
Sønderjylland	88
Fra oplysningens hjem til oplysningens institution	90
Forskningsbibliotekerne	95
Fagbibliotekerne professionaliseres	115
To udviklingslinjer 1920-1940	117
Bibliotekerne under besættelsen 1940-1945	117
Bibliotekernes betydning	128

Nan Dahlkild
Jesper Vestermark Køber
Steen Bille Larsen

2 Optimisme, kulturelt demokrati og store forandringer 1945-1970

Demokratiets Krav til Bibliotekerne	131
Mangelsamfund, genopbygning og store visioner	133
Frem mod biblioteksloven fra 1964	139
De centrale institutioner	144
En ny biblioteksskole	146
Mellem kald og profession	150
Pludselig ligger der et nyt bibliotek	151
Biblioteket som kulturcenter	163
Forandringer i hverdagen	168
Kvalitetsdebatter og stigende udlån	172
Børnebiblioteker og ungdomshjørner	176
Musikbiblioteker og nye medier	181
Konkurrence fra radio og fjernsyn?	186
Det opsøgende arbejde	188
Sognebibliotekerne	193
Forskningsbibliotekerne	195
Firmabibliotekerne	214
Forskningsbibliotekerne i velfærdssamfundet omkring 1970	216
Store forandringer	217

Nan Dahlkild
Jesper Vestermark Køber
Steen Bille Larsen

3 Velfærd, fortsat vækst og ny organisering 1970-2007

Kulturcentre i de nye forstæder	219
Organisatoriske, indholdsmæssige og formidlingsmæssige forandringer	226
Bibliotekskommissionen af 1977	227
Det biblioteksindustrielle kompleks	229
EDB og IT i folke- og forskningsbiblioteker	231
Politisering, ny organisering og nye tidsskrifter	235
Biblioteksskolen i København og Aalborg	239
Velfærdens biblioteksbygninger og kulturcentre	241
Hverdag med nye medier og flere opgaver	259
Børnebibliotekarernes vilde påhit	267
Bogbusser og lokale afdelinger	271
Opsøgende arbejde	274
Bibliotekerne i integrationsindsatsen	278
Særlige og alternative biblioteker	280
Erhvervsservice og firmabiblioteker	282
Brugerråd og fremtidens fantastiske bibliotek	283

Biblioteker for alle	286
Færøerne og Grønland	287
Biblioteker ved skoler og gymnasier	289
Mellemuddannelsernes biblioteker	291
Forskningsbibliotekernes nye vilkår	292
Nye brugere og store investeringer	309

Nan Dahlkild
Jesper Vestermark Køber
Steen Bille Larsen

4 Åbning, digitalisering og nye udfordringer 2007-2020

De overflødige?	311
Samfundsforandringer og medierevolutioner	312
Bibliotekerne i videnssamfundet	313
De vil ikke dø	316
Selvbetjente biblioteker	318
Ændringer af de centrale biblioteksinstitutioner	320
Attraktive og overraskende biblioteksrum	322
Nye københavnske biblioteker	329
Havnefronternes spektakulære biblioteker	335
Eksperimenter som del af byudviklingen	339
Digitale tilbud	339
Biblioteksfejden	341
Hverdag mellem oplysning og oplevelser	345
Bibliotekernes betydning for demokratiet	351
Biblioteker ved skoler og gymnasier	352
Forskningsbibliotekerne fusionerer	353
Forskningsbibliotekerne og digitaliseringen	355
Nybyggeri og nyindretning	359
Private biblioteker	359
Scenarier for fremtidens biblioteker	363
Næsten eventyrlige, men ingen selvfølge	366

Noter	369
Litteratur	386
Statistik	392
English Summary	397
Billedoplysninger	400
Register	405
Forfatterbiografier	414
Tak	415